

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

za rok 2006

Białystok – luty 2007

Spis Treści

I. Wstęp	1
1. Podstawy prawne	1
II. Realizacja przez MOPR zadań gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej	2
1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej, formy pomocy	2
1.1. Powody korzystania z pomocy społecznej	2
1.2. Świadczenia pomocy społecznej (formy pomocy)	3
1.3. Praca socjalna	4
1.4. Kontrakt socjalny	4
4. Programy na rzecz grup społecznych	5
4.1. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	5
4.2. Program na rzecz społeczności romskiej	5
4.3. Program „Ku Normalności” – dziecięca grupa socjoterapeutyczna	6
4.4. Programy realizowane przez WPOW „Jedynka”	6
4.5. Programy realizowane przez WPOW „Dwójka”	6
4.6. Program realizowany przez Pogotowie Opiekuńcze	6
4.7. Programy realizowane przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy	7
5. Opieka nad dzieckiem i rodziną	7
5.1. Placówki Opiekuńczo – wychowawcze	7
5.2. Rodzinne Domy Dziecka	8
5.3. Rodzinna Opieka Zastępcza	8
5.4. Usamodzielnienia wychowanków	10
6. Zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej	10
7. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy	11
7.1. Pracownia kulturalno – oświatowa	11
7.2. Pracownia plastyczna	11
7.3. Pracownia muzyczna	11
7.4. Pracownia gospodarstwa domowego	11
7.5. Pracownia teatralna	11
7.6. Pracownia techniczna	11
7.7. Pracownia usprawnienia fizycznego	11
8. Działalność Ośrodka interwencji Kryzysowej	12
8.1. Zgłaszane problemy	12
8.2. Poradnictwo specjalistyczne	13
8.3. Grupy	13
8.3.1. Oferta adresowana do kobiet	13
8.3.2. Grupa socjoterapeutyczna dla dzieci	13
8.3.3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej	14
8.3.4. Grupa wsparcia dla rodziców rodzin zastępczych	14
8.4. Współpraca OIK z innymi instytucjami i organizacjami	14
9. Współpraca MOPR z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	14
9.1. Usługi opiekuńcze	14
9.2. Opieka nad dzieckiem i rodziną	14
9.3. Seniorzy	15
9.4. Bezdomni	15
9.5. Uchodźcy	15
9.6. Bezrobotni	16
9.7. Niepełnosprawni	16
9.8. W obszarze edukacyjnym i badawczo-naukowym	16
III. Świadczenia rodzinne	17
IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	19
V. Podsumowanie	21

I. Wstęp

1. Podstawy prawne

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jako jednostka budżetowa gminy działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Białegostoku Nr IX/77/03 z dnia 26 maja 2003r. z późn. zm. oraz Regulaminu Organizacyjnego przyjętego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku Nr 1396/05 z dnia 17 lutego 2005r.

MOPR w 2006 roku realizował swoje zadania w szczególności na podstawie:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm./,
2. ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych /Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm./,
3. ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej /Dz. U. Nr 86 poz. 732 z późn. zm./,
4. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych /Dz. U. Nr 210, poz. 2135/,
5. ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. Nr 180, poz. 1493/,
6. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych /Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm./,

oraz przepisów wykonawczych do w/w ustaw.

II. Realizacja przez MOPR zadań gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej.

1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Formy pomocy.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak również wspieranie ich w wysiłkach zmierzających do usamodzielnienia.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczeń dostosowywane są do indywidualnych okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy. Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów tj. wystąpienia jednej z okoliczności wskazującej na trudną sytuację życiową (np. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność oraz inne powody wskazane w ustawie o pomocy społecznej) oraz kryterium dochodowego.

W 2006r. kryterium dochodowe ustalone dla celów pomocy społecznej na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24.07.2006r. w sprawie zweryfikowania kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej uległo zmianie i wynosiło:

- na osobę samotnie gospodarującą – do 30.09.2006r. **461 zł**, od 01.10.2006r. **477 zł**
- na osobę w rodzinie – do 30.09.2006r. **316 zł**, od 01.10.2006r. **351 zł**.

1.1. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

W roku 2006 MOPR objął pomocą **9 112 rodzin**, w tym **20 117 osób w rodzinach**. Najczęściej występującą dysfunkcją, która stała się przyczyną trudnej sytuacji życiowej wielu rodzin było ubóstwo, z powodu którego przyznano pomoc 6 126 rodzinom. Jest ono zjawiskiem współwystępującym przy innych trudnych sytuacjach życiowych. Inne najczęściej występujące powody udzielania świadczeń to: bezrobocie (5 844 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (4 969 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (3 670 rodzin), niepełnosprawność (2 629 rodzin).

Tabela 1. Powody przyznania pomocy

Lp.	Trudna sytuacja życiowa	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	6 126	13 194
2.	Sieroctwo	15	21
3.	Bezdomność	336	353
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	194	604
5.	Bezrobocie	5 844	13 699
6.	Niepełnosprawność	2 629	4 779
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	4 969	10 498
8.	Przemoc w rodzinie	65	202
9	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	3 670	10 513
	- w rodzinach niepełnych	1 956	5 581
	- w rodzinach wielodzietnych	434	2 501
10.	Alkoholizm	1 092	2 060
11.	Narkomania	34	57
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	156	209
13.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	20	21
14.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	32	105
15.	Zdarzenia losowe	37	76
16.	Sytuacja kryzysowa	19	60

MOPR w 2006 roku wydał **51 536 decyzji** administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne z pomocy społecznej (w tym: zadania własne - 48 480 decyzji i zadania zlecone - 2 470 decyzji).

1.2. Świadczenia z pomocy społecznej. Formy pomocy.

Tabela 2. Udzielone świadczenia – zadania własne gminy

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki okresowe	5 909	13 216	6 531 727
2.	Usługi opiekuńcze	328	350	1 424 093
3.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	37	76	30 000
4.	Sprawienie pogrzebu, w tym:	27	34	33 930
	- dla osób bezdomnych	3	3	3 130
5.	Inne zasiłki celowe i w naturze, w tym	7 084	16 528	6 595 450
	- zasiłki specjalne celowe	1 239	1 951	466 847

Zasiłki okresowe są świadczeniami pieniężnymi należącymi do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym. Gmina otrzymuje dotację na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe do minimalnej wysokości zasiłku, która na rok 2006 została określona następująco:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej jest to **35 % różnicy** między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- w przypadku rodziny jest to **25 % różnicy** między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Tabela 3. Pomoc w zakresie dożywiania – udział środków własnych gminy 30% oraz środków z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 70%

Wyszczególnienie		Liczba osób	Koszt ogółem (w zł)	Środki własne (w zł)	Dotacja (w zł)
Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem, w tym liczba osób korzystających z :		16 084	4 927 940	1 555 458	3 372 482
posiłku	ogółem	4 615	1 681 257	581 453	1 099 804
	dzieci do 7 roku życia	315			
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	3 761			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	539			
zasiłku celowego	ogółem	11 469	2 319 683	695 905	1 623 778
	dzieci do 7 roku życia	4 320			
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	5 142			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	2 007			
inne	Pozostałe koszty – koszt utworzenia punktów wraz z wyposażeniem *		927 000	278 100	648 900

* instytucje, które uczestniczą w realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mają możliwość uzyskania środków na wyposażenie punktów przygotowywania i wydawania posiłków. W roku 2006 z tej formy dofinansowania skorzystało 40 szkół z terenu miasta oraz „Caritas” Archidiecezji Białostockiej.

Tabela 4. Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki stałe, w tym:	1 162	1 478	4 098 241
	- osoba samotnie gospodarująca	1 012	1 012	3 814 708
	- osoba pozostająca w rodzinie	150	466	283 533
2.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywnościową lub ekologiczną	103	-	103 396
3.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	23	28	139 064

Tabela 5. Udzielone świadczenia – zadania z zakresu administracji rządowej**1. Pomoc uchodźcom**

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Pomoc dla uchodźców, w tym:	32	105	378 650
	- świadczenia pieniężne na utrzymanie	32	105	378 650
	- wydatki związane z nauką języka polskiego	-	-	-

2. W ramach świadczeń niepieniężnych w roku 2006 wydano 167 decyzji (osoby nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu) o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym finansowanym ze środków publicznych oraz 897 decyzji (osoby pobierające zasiłek stały, osoby bezdomne, oraz uchodźcy) o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej.

2. Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa pracowników socjalnych skierowana na udzielanie pomocy osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia podopiecznych.

Praca socjalna realizowana była przede wszystkim w ramach pomocy społecznej: środowiskowej (w miejscu zamieszkania) oraz instytucjonalnej. Obejmuje ona wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych spraw życiowych. Pracownicy socjalni, jako profesjonalisci realizujący wymienione w ustawie zadania, stanowią nieodzowne wsparcie dla rodzin, które trwają w bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2006 roku pomocą w postaci pracy socjalnej objęto ogółem 10 230 rodzin w ramach, której pracownicy socjalni podejmowali działania takie jak pomoc w:

- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia – 163 osób,
- pomoc w uzyskaniu alimentów na dzieci – 169 osób,
- pomoc w otrzymaniu dodatków mieszkaniowych z ZMK – 605 osób,
- pomoc w ubieganiu i otrzymaniu lokalu socjalnego – 88 osób,
- udzielanie porad w zakresie terapii i leczenia odwykowego – 1075 osób,
- pomoc w podjęciu terapii odwykowej bądź wystąpienie z wnioskiem o przymusowe leczenie odwykowe – 126 osób,
- pomoc w podjęciu leczenia psychiatrycznego bądź wystąpienie z wnioskiem o przymusowe leczenie psychiatryczne – 77 osób,
- pomoc w uzyskaniu prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego – 102 osób,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń rodzinnych – 271 osób,
- pomoc w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności – 444 osób,
- udzielanie porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, procedury cywilnej, egzekucji komorniczej, procedury administracyjnej oraz porad psychologicznych i rodzinnych – 2 240 osób,
- aktywizacja do rejestracji w PUP oraz uczestnictwa w kursach zawodowych lub przekwalifikowujących organizowanych przez PUP, OHP lub inne organizacje – 619 osób,
- wskazanie osobom bezdomnym, opuszczającym zakłady karne, Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat” – Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn, gdzie na podstawie zawartego 2 letniego kontraktu podopieczny ma możliwość zamieszkiwania w schronisku, otrzymywania pomocy w zakresie całodziennego wyżywienia, rozwiązywania problemów osobistych, pomocy prawnej oraz podejmowania działań dotyczących aktywizacji zawodowej – 60 osób,
- pomoc w otrzymaniu wsparcia w formie żywności, odzieży, obuwia, sprzętów gospodarstwa domowego, paczek świątecznych z instytucji i organizacji współpracujących z MOPR w zakresie zadań pomocy społecznej – 1 067 osób.

3. Kontrakt Socjalny

Kontrakt socjalny jako stosunkowo nowe narzędzie pracy stanowi dla pracowników socjalnych wyzwanie, dzięki któremu mogą osiągać lepsze, bardziej wydajne działania w kierunku usamodzielnienia podopiecznych MOPR. Kontrakt wymaga od pracowników wnikliwej pracy prowadzonej według zasad metodyki pracy socjalnej, stosowania dogłębnej analizy i diagnozy, jak również wykorzystania umiejętności i posiadanych zasobów i wiedzy. Kontrakt socjalny jako umowa pisemna zawierany był z osobami, które ubiegały się o pomoc finansową. W kontrakcie określone są uprawnienia i zobowiązania stron umowy - ośrodka pomocy społecznej i jego klienta - w ramach wspólnie podejmowanych działań

zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Kontrakt zawierany jest w każdej sytuacji, w której przyznanie świadczeń pomocy społecznej uzależnione jest od wykazania się aktywnością osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Kontrakt ma na celu przyczynić się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych, a tym samym do spadku liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy lub ją wstrzymać.

W 2006r. zawarto 334 kontrakty socjalne z klientami pomocy społecznej. Efekty jakie uzyskano z zawartych kontraktów socjalnych z podopiecznymi dotyczą w szczególności: podjęcia leczenia odwykowego, rejestracji w PUP, uczestnictwa w kursach zawodowych, przekwalifikowujących lub szkoleniach podnoszących kwalifikacje, podjęcia zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych.

4. Programy na rzecz grup społecznych realizowane przez MOPR oraz podległe jednostki

4.1. Program na rzecz społeczności romskiej – realizator Programu MOPR

MOPR w 2004r. po raz pierwszy rozpoczął realizację Programu na rzecz społeczności romskiej na terenie miasta Białegostoku i swoim zasięgiem objął Romów zamieszkujących nasze miasto oraz korzystających z pomocy finansowej w Ośrodku.

Zadania Programu realizowane były w 2006r. po raz trzeci i nakierowane były przede wszystkim na edukację dzieci romskich, poprawę sytuacji bytowej rodzin romskich oraz profilaktykę i leczenie stomatologiczne dzieci i młodzieży romskiej.

Zadaniami Programu objęto 96 osób pochodzenia romskiego. Na realizację Programu otrzymano dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej w kwocie 6 000 zł oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwocie 33 400 zł.

Program był realizowany w takich obszarach jak:

I. Oświata i wychowanie – dotacja MSWiA

- dofinansowanie opłaty za pobyt w przedszkolu – 1 900 zł,
- dofinansowanie dojazdów do szkół dzieciom romskim – 3 000 zł,
- dofinansowanie kursów językowych dzieciom romskim – 8 000 zł.

II. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – dotacja MSWiA

- kontynuacja zajęć kółka tanecznego – 2 500 zł.

III. Gospodarka mieszkaniowa – dotacja MSWiA

- dofinansowanie do zakupu materiałów remontowych – 9 000 zł,
- dofinansowanie do kosztów usług remontowych – 1 000 zł,
- dofinansowanie do zakupu niezbędnych sprzętów gospodarstwa domowego – 2 000 zł.

IV. Ochrona zdrowia – dotacja MSWiA

- profilaktyka i leczenie stomatologiczne dzieciom romskim – 5 000 zł,
- zakup szczoteczek i past do zębów w ramach profilaktyki i zdrowia jamy ustnej – 999,47 zł.

V. Edukacja – dotacja MEN

- zakupienie podręczników i przyborów szkolnych dzieciom romskim – 5 997,16 zł

Efekty, jakie uzyskano z realizacji zadań ujętych w Programie:

- poprawa wyników w nauce oraz frekwencji uczniów romskich w szkole,
- podniesienie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom gwarantowany przez szkolnictwo publiczne,
- integracja dzieci romskich ze środowiskiem rówieśników,
- poszerzenie horyzontów i możliwości w kwestii uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie,
- możliwość brania udziału w przedsięwzięciach kulturalnych na terenie miasta,
- poprawa sytuacji socjalno – bytowej,
- zwiększenie świadomości u dorosłych oraz dzieci dotyczącej potrzeby profilaktyki i zdrowia jamy ustnej,
- otwartość Romów na kontakt z pracownikami socjalnymi i pracownikami szkół, do których uczęszczają ich dzieci.

4.2. Program „Ku normalności” – dziecięca grupa socjoterapeutyczna

W 2006 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej kontynuował rozpoczęty w 2004 roku Program „Ku normalności”. Zadania Programu w 2006r. prowadzone były w formie zajęć socjoterapeutycznych dla

dzieci. Grupa miała charakter otwarty, udział w niej oparty był na zasadzie dobrowolności i aktywności. Grupę dzieci rekrutowano spośród rodzin objętych pomocą w OIK. Podczas zajęć z dziećmi realizowano cele edukacyjne, rozwojowe oraz terapeutyczne. Z zajęć socjoterapeutycznych w grupie skorzystało 29 dzieci.

Zadania Programu:

- rozwijanie podstawowych umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz trudnymi sytuacjami,
- możliwość odreagowania napięć,
- dostarczanie doświadczeń korekcyjnych przeciwstawnych do doświadczeń posiadanych przez dzieci ze względu na przebywanie w rodzinach dysfunkcyjnych,
- nauka nawiązywania pozytywnych kontaktów, poczucia przynależności do pozytywnej grupy, poznawania norm i zasad postępowania,
- kształtowanie u dzieci postaw abstynenckich, nauka zachowań asertywnych.

4.3. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Jedynka”

1. Program „Blisko Domu” – działanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci zagrożonych patologią i niedostosowaniem społecznym.
2. „Małolat” program interwencyjno – edukacyjno – profilaktyczny obejmujący wychowanków z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i eksperymentujących z alkoholem.
3. „Grupa komunikacyjna” program psychoedukacyjny dla młodzieży usprawniający komunikację interpersonalną.
4. Program pracy z młodzieżą usamodzielniającą się – program mający na celu przygotowanie młodzieży do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki.
5. „Nie boje się jutra” - zajęcia wychowawcze z elementami socjoterapii.

4.4. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Dwójka”, im. dr Ireny Białówny

1. Program „Przyjazne dorastanie” – utworzenie mieszkań usamodzielnienia
2. Program pracy z rodziną biologiczną wychowanków „Pomóżmy dorosnąć naszym wychowankom”.
3. Program profilaktyki „Rozwinąć skrzydła”.
4. Program pracy z rodziną „Rozwój umiejętności wychowawczych”.
5. Program rozwijający i kształtujący nawyki higieniczne małego dziecka – „Promocja zdrowia – Mały Czyścioszek”.
6. Program dydaktyczny dla dzieci w wieku 4 – 7 lat „Znam policjanta – Jestem bezpieczny”.
7. Program pracy z rodziną biologiczną dziecka w grupie niemowląt – „Nasza Rodzina”.

4.5. Pogotowie Opiekuńcze

W ramach Pogotowia Opiekuńczego działa Zespół pomocy dziecku i rodzinie mający na celu terapię dzieci i młodzieży do 18 roku życia. Główne założenia i cele Zespołu to:

- 1) praca z dzieckiem:
  - a) zagrożonym niedostosowaniem społecznym,
  - b) z zaburzeniami zachowania,
  - c) mającym trudności w nauce,
  - d) z zaburzeniami mowy i wymowy;
- 2) pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z trudności wychowawczych;
- 3) praca nad rodziną w celu polepszenia relacji rodzic – dziecko;
- 4) kształtowanie umiejętności radzenia sobie z fobią szkolną;
- 5) eliminacja agresji w zachowaniu dziecka;
- 6) profilaktyka uzależnień.

W 2006r. terapią objęto 54 dzieci przebywających w Pogotowiu Opiekuńczym oraz 24 dzieci dochodzących z miasta Białegostoku. W zajęciach socjoterapeutycznych uczestniczyło 38 dzieci, w tym 8 dzieci dochodzących z miasta.

4.6. Programy realizowane przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy

W 2006r. w Ośrodku Adopcyjno – Opiekuńczym kontynuował swoje działanie Klub Wspierania Zastępczego Środowiska Rodzinnego w ramach, którego objęto 12 rodzin, systemową terapię rodzin oraz treningiem umiejętności wychowawczych.

W roku ubiegłym działał również Punkt Interwencji Kryzysowej dla Dziewcząt i Kobiet w Niepożądaney Cięży. Program obejmował pomocą i wsparciem kobiety w trudnych sytuacjach życiowych, gdzie poprzez działania terapeutyczne, socjalne i prawne umożliwia się im powrót do równowagi i wyjścia z kryzysu. W 2006r. 2 kobiety korzystające z Punktu zatrzymały przy sobie swoje dzieci i przy wsparciu Ośrodka i pomocy rodzin unormowały swoją sytuację życiową.

W ramach działań Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego kontynuowano również program „Rodzina” zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 5 listopada 2001r. Nr DPS.V/077/WB/29/01, podczas którego przeszkolono 10 rodzin deklarujących chęć utworzenia rodziny zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem lub zawodowej. Szkoleniem indywidualnym objęto 26 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem oraz przeszkolono 18 rodzin adopcyjnych gdzie w przypadku 16 rodzin dokonano pełnej kwalifikacji w zakresie przyjęcia dziecka do adopcji.

5. Opieka nad dzieckiem i rodziną

5.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców lub dzieciom niedostosowanym społecznie, placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają całodobową, dzienną lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących, na podstawie odrębnych przepisów, świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Tabela 6. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w podziale na rodzaj placówki, liczbę miejsc oraz średniomiesięczna liczba dzieci przebywających w placówkach w roku 2006

Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Rodzaj placówki	Liczba miejsc w placówce	Liczba dzieci przebywających w placówkach na dzień 31 grudnia 2006r.
WPOW „Jedynka”	wielofunkcyjna	60	56
WPOW „Dwójka”	wielofunkcyjna	70	71
Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	rodzinna	4	4
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	rodzinna	4	4
Pogotowie Opiekuńcze	wielofunkcyjna	85	79
„Nasz Dom Dobry Pasterz”	socjalizacyjna	24	24
Srodowiskowy Dom Rodzinny „Nasz Dom”	wielofunkcyjna	10	11

Tabela 7. Zestawienie wydanych decyzji w sprawach dotyczących zapewnienia opieki dzieciom w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Rodzaj decyzji:	WPOW „Jedynka”	WPOW „Dwójka”	„Nasz Dom Dobry Pasterz”	Pogotowie Opiekuńcze	Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	Ogółem
1.	kierujące:	39	75	11	118	0	0	243
2.	ustalające odpłatność i zwalniające z ponoszenia odpłatności	146	212	59	211	11	27	666
3.	stwierdzające wygaśnięcie wydanych decyzji	137	86	22	114	1	0	360
	Ogółem:	322	373	92	443	12	27	1 269

5.2. Rodzinne domy dziecka

W Białymstoku funkcjonują nadal dwa rodzinne domy dziecka, które stanowią alternatywę w stosunku do instytucjonalnych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 z siedzibą w Białymstoku (ul. Żabia 22 m 38) - utworzony na mocy uchwały Nr IX/71/03 Rady Miejskiej z dnia 26 maja 2003r. - przeznaczony jest dla czworga dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 siedzibą w Białymstoku (ul. Kołtąja 67 m 29) - utworzony na mocy uchwały Nr XXXI/328/04 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 października 2004r. - przeznaczony jest dla czworga dzieci.

Przedmiotem działalności placówek jest zapewnienie dzieciom pozbawionych opieki rodzicielskiej całodobowej opieki i wychowania poprzez zapewnienie takich potrzeb jak:

- całodobowa opieka i wychowanie w warunkach zbliżonych do naturalnego środowiska domu rodzinnego,
- korzystanie ze świadczeń zdrowotnych,
- zapewnienie realizacji obowiązku szkolnego,
- wszechstronny rozwój dziecka,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa,
- dbałość o poszanowanie i podtrzymywanie związków emocjonalnych dziecka z rodzicami, rodzeństwem i osobami bliskimi w celu ewentualnego jego powrotu do rodziny,
- nawiązywanie więzi uczuciowych oraz związków interpersonalnych.

5.3. Rodzinna opieka zastępcza

Do zadań własnych powiatu realizowanych przez MOPR należy organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczanych, na mocy postanowień sądowych, w rodzinach zastępczych.

Tabela 8. Wysokość przyznawanej pomocy pieniężnej w roku 2006 rodzinom zastępczym kształtuje się następująco:

Lp.	Na dziecko w wieku:	do 30.09.2006r.	od 01.10.2006r.
1.	do 7 roku życia	972, 60 zł	988,20 zł
2.	od 7 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	1 296, 80 zł	1 317,60 zł
3.	od 7 do 18 roku życia	648, 40 zł	658,80 zł
4.	od 7 do 18 roku życia dziecka posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności	972, 60 zł	988,20 zł

W każdym z powyższych przypadków od wymienionych kwot odlicza się 50% wyżej wymienionego dochodu dziecka.

Niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza otrzymuje dodatkowo, na każde umieszczone w niej dziecko, kwotę **164,70 zł** z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.

Na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy – Karta Nauczyciela możliwe jest przyznanie rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej do 150 % podstawy oraz pomocy pieniężnej na pokrycie skutków zdarzenia losowego w wysokości do 50 % podstawy. Podstawa, o której mowa do dnia 30.09.2006r. wynosiła 1 621 zł, natomiast od dnia 01.10.2006r. wynosi 1 647 zł.

Tabela 9. Zakres wypłacanej w 2006 roku pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych kształtuje się następująco:

Rodzaj pomocy pieniężnej	TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ:						Łącznie
	spokrewnione		niespokrewnione		zawodowe		
	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	
na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	3 480	2 256 089,-	393	321 063,-	115	92 304,-	2 669 456,-
pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej	34	65 829,-	4	7 821,-	5	8 490,-	82 140,-
na pokrycie skutków zdarzenia losowego	0	0	0	0	0	0	0
wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych	-	-	-	-	41	90 135,-	90 135
							2 841 731,-

W 2006r. zostało wydanych 545 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej oraz 43 decyzje administracyjne przyznające jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej.

Tabela 10. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na przełomie czterech ostatnich lat kształtuje się następująco:

<i>wg. stanu na dzień 31 grudnia danego roku</i>	<i>2003 rok</i>	<i>2004 rok</i>	<i>2005 rok</i>	<i>2006 rok</i>
Liczba rodzin zastępczych	208	239	237	236
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	261	306	308	299

W okresie styczeń – grudzień 2006r. utworzono 37 rodzin zastępczych dla 46 dzieci, natomiast opuściło rodzinę zastępczą 11 małoletnich wychowanków.

Przyczyną opuszczenia rodziny zastępczej było:

- powrót do rodziny naturalnej – 8,
- umieszczenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 8,
- umieszczenie w innej rodzinie zastępczej – 5,
- wyjazd dziecka za granicę – 2.
- 1 dziecko zmarło,
- 1 dziecko zostało oddane do adopcji.

Wśród 36 wychowanków, którzy osiągnęli pełnoletność w rodzinie zastępczej w 2006 roku:

- 19 pełnoletnich wychowanków pozostało w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły rozpoczętej przed 18 rokiem życia,
- 17 opuściło rodzinę zastępczą i rozpoczęło proces usamodzielnienia.

Tabela 11. Szczegółowa liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w ciągu roku kształtowała się następująco:

wg. stanu na dzień 31

grudnia 2006r.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH	LICZBA UMIESZCZONYCH DZIECI
spokrewniona z dzieckiem	209	256
niespokrewniona z dzieckiem	23	31
niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza wielodzietna	3	11
niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego	1	1

W 2006r. utworzono dodatkowo dwie zawodowe niespokrewnione z dzieckiem zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne dla 7 dzieci. W stosunku do roku 2005 liczba rodzin zastępczych zawodowych wzrosła z dwóch do czterech:

- jedna rodzina o charakterze pogotowia rodzinnego – gdzie przyjęto czworo dzieci w ciągu roku,
- trzy rodziny wielodzietne – gdzie przebywa w sumie 11 dzieci.

Zadania z zakresu rodzinnej opieki zastępczej realizowano we współpracy z instytucjami wspomagającymi rodzinę i dziecko tj.:

- sądem opiekuńczym,
- Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym,
- Stowarzyszeniem „Droga”,
- pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas,
- spółdzielniami mieszkaniowymi,
- Fundacją Starszy Brat – Starsza Siostra,
- Policją,
- ośrodkami pomocy społecznej i centrami pomocy rodzinie,
- poradniami psychologiczno – pedagogicznymi.

Na przełomie maja i czerwca 2006r. Ośrodek brał ponownie czynny udział w IV Podlaskich Dniach Rodziny, w czasie których propagowana była idea zastępczego rodzicielstwa. Podczas imprezy zorganizowano rodzinom zastępczym warsztaty wspierająco – wzmacniające w opiece nad dziećmi. Prowadzony był punkt informacyjno – doradczy. Ponadto zaktualizowano informacje dotyczące rodzinnej opieki zastępczej na stronie internetowej MOPR

Z inicjatywy Ośrodka w 2006r. rodziny zastępcze po raz kolejny miały możliwość wyjechania na wypoczynek wakacyjny z terapią dla dzieci i rodzin do Ośrodka Stowarzyszenia „Droga” w Jastarni. W wypoczynku udział brali również rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Łącznie

wyjechało 30 rodzin zastępczych z dziećmi i częścią rodziców biologicznych. Wypoczynek był połączony z ofertą terapeutyczną świadczoną przez pracowników OIK przez cały okres pobytu. Efektem wyjazdu było utworzenie dla rodzin zastępczych grupy terapeutycznej funkcjonującej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Mając na celu integrację rodzin zastępczych, dzieci wraz z rodzicami zastępczymi zapraszani byli na spektakle do Białostockiego Teatru Lalek.

W 2006r. zawarto z innymi powiatami **6 porozumień** dotyczących umieszczenia 9 dzieci z miasta Białegostoku w rodzinach zastępczych. W sprawie 9 dzieci pochodzących z innych powiatów i umieszczonych na terenie Miasta Białystok zawarto **8 porozumień** w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków na jego utrzymanie.

5.4. Usamodzielnienia wychowanków

Wychowankowie osiągający pełnoletność w rodzinie zastępczej i opuszczający placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, objęci zostają pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Pomoc ta udzielana jest w formie:

- 1) pieniężnej na usamodzielnienie,
- 2) pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- 3) rzeczowej na zagospodarowanie,
- 4) pracy socjalnej zorientowanej na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych i podjęcie zatrudnienia.

W 2006r. wydano 313 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania pomocy usamodzielnianym wychowankom, w tym:

- 261 decyzji w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- 8 decyzji w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie,
- 37 decyzji w sprawie przyznania pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej,
- 7 decyzji w sprawie przyznania pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Tabela 12. Wysokość i zakres pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i na zagospodarowanie w formie rzeczowej kształtował się następująco:

	POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI		POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE		POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ		KWOTA ŚWIDCZEŃ ŁĄCZNIE
	LICZBA OSÓB	KWOTA	LICZBA OSÓB	KWOTA	LICZBA OSÓB	KWOTA	
usamodzielniani z rodzin zastępczych	158	688 037,-	3	11 451,-	23	111 729,-	811 217,-
usamodzielniani placówek	81	342 275,-	4	24 419,-	13	63 371,-	430 065,-

Od dnia 01.10.2006r. wychowankom uczącym się przysługuje pomocy na kontynuowanie nauki w kwocie 494,10 zł miesięcznie. Do 30.09.2006r. wysokość tej pomocy wynosiła 486,30 zł. Przeciętna wysokość przyznanej w 2006r. pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej wynosiła 4 863 zł.

Pięciu usamodzielnianych wychowanków skorzystało z zamieszkania (pobytu) w mieszkaniu chronionym na terenie miasta Białystok. Łączny koszt utrzymania mieszkania chronionego wyniósł 8 053,85 zł (czynsz – 3 371,04 zł, energia elektryczna – 4 682,81 zł). Wychowankowie uczestniczyli w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości zależnej od dochodu własnego. Z tego tytułu uzyskano kwotę 1 217,50 zł.

6. Zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, były kierowane i umieszczane w domach pomocy społecznej.

W roku 2006 MOPR złożył 33 wnioski o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób do domów pomocy społecznej oraz doprowadził do zawarcia 24 umów oraz 7 aneksów do tych umów w sprawie ponoszenia przez osoby zobowiązane opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej i placówce zapewniającej całodobową opiekę, a także przygotował 10 pozwów do sądu o alimenty wobec osób zobowiązanych na rzecz ich bliskich przebywających w DPS.

Tabela 13. Zestawienie wydanych decyzji w sprawach dotyczących zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej

Lp.	Rodzaj decyzji:	DPS ul. Świerkowa	DPS ul. Baranowicka	Dom Opieki Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem:
1.	kierujące	37	1	29	109	176
2.	umieszczające	33	1	-	-	34
3.	w sprawie ustalenia odpłatności	402	510	29	267	1 208
6.	stwierdzające wygaśnięcie wydanych decyzji	39	8	1	36	84
	Ogółem:	511	520	59	412	1 502

7. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2006 roku z zajęć w placówce korzystało 47 uczestników, w tym: 10 z chorobą psychiczną i 37 osób z upośledzeniem umysłowym. W ciągu roku ubyło 8 osób, przybyło 10. W roku ubiegłym dwoje podopiecznych ŚDS podjęło pracę, jeden podopieczny korzystał z zajęć WTZ oraz jeden podopieczny uczestniczył w zajęciach Klubu Pacjenta przy ul. Grottgera.

W ramach ŚDS w roku 2006 kontynuowano działalność 7 pracowni. Organizację, funkcjonowanie, postępowanie wspierająco – rehabilitacyjne pracowni dostosowano do potrzeb i możliwości domowników.

7.1. Pracownia kulturalno – oświatowa

W ramach pracowni funkcjonowały bloki tematyczne tj.:

- 1) turystyka i rekreacja,
- 2) nauka spędzania wolnego czasu i rozwój zainteresowań,
- 3) zajęcia komputerowe i działalność wydawnicza.

7.2. Pracownia plastyczna

W ramach pracowni realizowane były następujące bloki tematyczne:

- 1) wystawy - "Przemawiasz do mnie ciszą i pięknem",
- 2) konkursy plastyczne „Gwiazda Betlejemka”,
- 3) projektowanie i przygotowywanie pocztówek świątecznych, zaproszeń i dekoracji.

7.3. Pracownia muzyczna

Zajęcia w pracowni zostały podzielone na: muzykoterapię aktywną i muzykoterapię receptywną. Prowadzone były zajęcia instrumentalne oraz zajęcia muzyczno – plastyczne. Podopieczni ŚDS brali udział w Festiwalu Piosenki Religijnej w Kościele św. Kazimierza.

7.4. Pracownia gospodarstwa domowego

W ramach tej pracowni realizowane były zadania zorientowane na poprawę funkcjonowania w życiu codziennym, a także dotyczące pielęgnacji roślin, drobnego krawiectwa oraz treningi umiejętności kulinarnych.

7.5. Pracownia teatralna

Główne zadania jakie realizowano podczas zajęć w pracowni to: zajęcia w oparciu o techniki dramy, zajęcia oparte na ćwiczeniach ruchowych i głosowych, zabawy integracyjne na podstawie książek, przygotowywanie spektaklu na Festiwal Twórczości Osób Niepełnosprawnych w Teatrze Lalek.

7.6. Pracownia techniczna

Działania w pracowni podzielono na 3 bloki tematyczne:

- 1) prace w drewnie, wykonywanie prac na wystawę „Kwiaty” związaną z obchodami 10-lecia ŚDS,
- 2) prace modernizacyjne i konserwacyjne,
- 3) teren zielony – Arboretum,

7.7. Pracownia usprawnienia fizycznego

Główne zadania jakie realizowano podczas zajęć w pracowni to:

podniesienie ogólnej sprawności fizycznej, przygotowanie do udziału w VII letniej spartakiadzie sportowej organizowanej przez Spółdzielnię Niewidomych Białystok, zajęcia usprawniająco – rehabilitacyjne na basenie, zajęcia z wykorzystaniem materaca Vioform oraz fotela do masażu.

8. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Do podstawowych zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej, prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, należy podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych w sytuacji nagłego lub przewlekłego kryzysu spowodowanego:

- przemocą domową,
- tragicznym wydarzeniem życiowym,
- utratą, osieroceniem, żałobą,
- problemem samobójstwa,
- trudnościami wychowawczymi,
- kryzysem małżeńskim,
- kryzysem spowodowanym ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą chorobą, bezradnością i innymi.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej obsługuje teren gminy Białystok i udziela pomocy każdemu, kto znajdzie się w stanie kryzysu. Po zdiagnozowaniu sytuacji ustalana jest najwłaściwsza forma pomocy i miejsce jej uzyskania. Pierwsza pomoc obejmuje wsparcie, możliwość odreagowania i udzielenie schronienia. Osoby zgłaszające się do OIK nie mają obowiązku ujawniania swoich danych osobowych i dysponują swobodą wyboru konsultanta, który będzie prowadził ich sprawę we współpracy z pozostałymi specjalistami zatrudnionymi w OIK.

W roku 2006 przeprowadzono 6 110 interwencji. Z pomocy Ośrodka skorzystało łącznie 1 917 osób – w tym 1 197 osób po raz pierwszy, zaś 720 – to osoby, które już wcześniej korzystały z poradnictwa w OIK. Ze schronienia w hostelu skorzystało 130 osób, w tym 64 kobiet objętych pomocą stosownie do zgłaszanych problemów oraz 66 dzieci.

8.1. Zgłaszane problemy

Tabela 14.

Grupa dyspanseryjna	Liczba osób
alkoholizm	318
bezrobocie	26
bezradność	163
bezdumność	28
choroba fizyczna	19
choroba psychiczna	23
dorośle dzieci alkoholików	25
dewiacje seksualne	3
eksmisja	12
emeryci	6
konflikt w rodzinie	499
konflikt z prawem	22
ochrona macierzyństwa	9
narkomania	12
ofiara przemocy	391
sprawca przemocy	20
problemy wychowawcze	48
rodzina niepełna	54
myśli samobójcze	21
sekty	1
ubóstwo	17
upośledzenie umysłowe	1
inne uzależnienia	1
wypadki losowe	10
zaburzenia psych. i emocjonalne	79
samotność	16

Powyższe zestawienie obejmuje zarówno problemy zgłaszane jako podstawowe jak również współwystępujące, które złożyły się na spiętrzenie sytuacji kryzysowej np. problem alkoholowy w rodzinie wielodzietnej, w której występuje przemoc i zachodzi potrzeba ochrony macierzyństwa.

8.2. Poradnictwo Specjalistyczne

a) Poradnictwo psychologiczne

W roku 2006 w OIK udzielono 1 253 porady psychologiczne, problemy z jakimi zgłaszali się klienci, to:

- przemoc,
- kryzysy rozwojowe i sytuacyjne,
- zaburzenia emocjonalne,

- DDA, uzależnienia bliskich,
- kryzysy rodzinne,
- zaburzenia osobowościowe,
- zaburzenia czynnościowe (nerwice).

b) Poradnictwo prawne

Udzielono 478 porad prawnych. Większość porad dotyczyła zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy, lokalowego oraz prawa karnego z zakresu przemocy w rodzinie.

c) Konsultacje pedagogiczne

W związku z problemami wychowawczymi zgłosiło się 54 osoby, ogólnie udzielono 164 porad pedagogiczno - wychowawczych.

d) Praca z osobami stosującymi przemoc

W roku 2006, realizując wytyczne Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pracownicy OIK rozpoczęli pracę terapeutyczną z osobami stosującymi przemoc. W wyniku spotkań indywidualnych 8 osób wyraziło zainteresowanie pracą w grupie korekcyjno – edukacyjnej.

8.3. Grupy

8.3.1. Oferta adresowana do kobiet

Na terenie OIK w 2006 roku kontynuowały swoje działanie 2 grupy wsparcia oraz 2 grupy terapeutyczne dla kobiet doznających przemocy w relacjach rodzinnych. Grupy prowadzone były przez psychologa i specjalistę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W grupach wsparcia uczestniczyło łącznie 24 kobiet, zaś w grupach terapeutycznych – 12 kobiet. Łącznie w roku 2006 odbyło się 29 spotkań.

W wyniku udziału w grupach uczestniczki miały możliwość nauczania się:

- dbania o bezpieczeństwo własne oraz dzieci,
- konstruowania planu bezpieczeństwa,
- rozpoznawania czynników wyzwalających oraz mechanizmów wnikania się w relacje oparte na przemocy,
- podejmowania działań sprzyjających zwiększaniu mocy osobistej,
- egzekwowania, powołując się na własne prawa, wsparcia od instytucji do tego uprawnionych,
- tworzenia i mobilizowania osobistego systemu wsparcia.

8.3.2. Grupa socjoterapeutyczna dla dzieci

W roku 2006 odbywały się spotkania grupy socjoterapeutycznej dla dzieci wieku od 10 do 12 lat. Dzieci uczestniczące pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych dotkniętych następującymi problemami:

- rodziny niepełne (rozwód, separacja),
- sprawy sądowe w toku,
- alkoholizm (jednego z rodziców, współuzależnienie),
- przemoc w rodzinie,
- problemy wychowawcze, wynikające głównie z pobudzenia psychoruchowego,
- bezrobocie (jednego lub dwojga rodziców).

Metody jakie wykorzystano podczas pracy z dziećmi uczestniczącymi w grupie to:

- praca z grupą,
- warsztaty umiejętności,
- terapia przez muzykę, ruch, rysunek, śpiew,
- rozmowy indywidualne,
- aktywizujące metody pedagogiki i zabawy (miniwykład, autorefleksja, socjodrama),
- metody ewaluacyjne.

Grupa socjoterapeutyczna ma charakter otwarty, udział w niej oparty jest na zasadzie dobrowolności i aktywności. Funkcjonowanie grupy regulowane jest zasadami sformułowanymi przez samych uczestników i adekwatne jest do potrzeb i wieku dzieci – uczestników.

8.3.3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej

W roku 2006 oferta OIK została uzupełniona o propozycję spotkań dla rodziców dzieci, które uczestniczyły w grupie socjoterapeutycznej dla dzieci. Grupa dla rodziców ma swoje zajęcia równoległe do zajęć grupy dziecięcej. W zajęciach uczestniczyło 10 rodziców. Spotkania miały na celu poszerzenie wiedzy rodziców na temat wychowania i etapów rozwoju dziecka oraz stworzyły rodzicom możliwość podzielenia się swoimi problemami jak również sukcesami wychowawczymi.

8.3.4. Grupa wsparcia dla rodziców rodzin zastępczych

Inicjatywa powstania grupy wsparcia dla rodziców rodzin zastępczych powstała w czasie wakacyjnego wypoczynku letniego na wczasach w Jastarni. Rodzice zastępczy sami wyrazili chęć spotkań w celu wymiany doświadczeń, uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz poszerzenia wiedzy dotyczącej wychowania dzieci. Spotkania, które rozpoczęły się od 10.11.2006r. prowadzone były przez pracowników OIK (psycholog i pedagog). Do grupy zgłosiło się 13 rodziców i do końca roku odbyły się 3 spotkania.

8.4. Współpraca OIK z innymi instytucjami, organizacjami

W 2006 roku pracownicy OIK podejmowali szereg działań mających na celu współpracę z instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz dobra dziecka i rodziny doświadczających trudnej lub kryzysowej sytuacji życiowej. Były to działania między innymi takie jak:

- w ramach działań mających na celu ujednoczenie procedur instytucji powołanych do udzielania pomocy ofiarom doświadczającym przemocy, OIK jako partner wszedł do projektu pt. „Niebieska Sieć”, który skupia liderów lokalnych organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pracownik Ośrodka został wybrany na lidera regionalnego w województwie podlaskim;
- pracownicy Ośrodka kontynuowali działania w ramach programu przeciwdziałania handlowi ludźmi - Krajowy Program Zapobiegania i Zwalczenia Handlu Ludźmi – we współpracy z Fundacją „La Strada”. W 2006r. pracownik OIK na zaproszenie Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa „Elsa”, działającego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, przygotował prezentację multimedialną i wziął udział w konferencji połączonej z dyskusją pt. „Handel żywym towarem”;
- pracownik Ośrodka koordynował działania związane z Programem „Starszy Brat - Starsza Siostra” mającym na celu objęcie wsparciem dzieci podopiecznych MOPR we współpracy z Fundacją Edukacji i Twórczości,
- współpraca z białostockimi uczelniami wyższymi polegająca na spotkaniach ze studentami na terenie OIK,
- koordynacja procedury Niebieskich Kart dla pomocy społecznej we współpracy z Policją, służbą zdrowia, kuratorami, pracownikami socjalnymi. W ramach tej współpracy w roku 2006 zostało założonych 228 Niebieskich Kart
- pracownicy OIK uczestniczyli w pracach zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Publiczne Gimnazjum Nr 14 w Białymstoku.

9. Współpraca MOPR z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej

W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadził szeroko zakrojoną współpracę lub współdziałał z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu zaspokojenia kompleksowej pomocy na rzecz swoich podopiecznych w następujących obszarach:

9.1. Usługi opiekuńcze

MOPR w ramach zapewnienia opieki osobom chorym, niepełnosprawnym, osobom które z powodu wieku wymagają pomocy innych osób, podejmował współpracę z organizacjami świadczącymi pomoc o charakterze usług opiekuńczych tj.: PCK, Caritas, PKPS. Ośrodek, w zakresie opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi. 328 osobom przyznano decyzją świadczenia w postaci usług opiekuńczych oraz 23 osobom przyznano decyzją świadczenia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

9.2. Opieka nad rodziną i dzieckiem

W 2006 roku w ramach działania na rzecz rodziny i dziecka MOPR współpracował z organizacjami i instytucjami, które udzielały podopiecznym Ośrodka wsparcia w takich obszarach jak:

- zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego ok. 500 dzieciom z rodzin najuboższych – TPD, ZHP, Caritas, Eleos, Stowarzyszenie „Nasz Dom. Dobry Pasterz” Świetlica Socjoterapeutyczna „Nazaret”, Stowarzyszenie „Droga”, OHP, Klanza,
- przekazanie dzieciom paczek świąteczno – noworocznych – PKPS, Zespoły Parafialnej „Caritas”, Chrześcijańskie Centrum Edukacji „Diament”,
- przekazanie paczek żywnościowych i odzieżowych rodzinom potrzebującym – PKPS, Klub „Dobrej Nowiny” Kościoła Zielonoświątkowego, Stowarzyszenie Kontakt Miast „Eindhoven”, Zbór Kościoła Chrześcijan Batystów, Stowarzyszenie „Droga”,

- udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo poprzez kierowanie do świetlic socjoterapeutycznych – Świetlica Socjoterapeutyczna „Nazaret” prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny, Świetlica prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Dobrego Pasterza, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia „Eleos”,
- wyposażanie dzieci w wyprawkę szkolną oraz zapewnienie posiłku w szkole – systematyczna współpraca ze szkołami,
- objęcie dzieci Programem „Starszy Brat. Starsza Siostra” realizowanym przez Fundację Edukacji i Twórczości,
- udzielanie pomocy w załatwianiu spraw podopiecznych przy ścisłej współpracy z ZUS, KRUS, PUP, ZMK, Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat”,

W zakresie realizacji w/w zadań pomocy społecznej MOPR współpracował z policją oraz kuratorami sądowymi.

9.3. Seniorzy

W 2006 roku w strukturze MOPR kontynuował swoją działalność Klub Seniora przy ul. Białej 13/33, którego głównym celem było udzielanie pomocy Seniorom, aktywizowanie społeczności osób starszych i społeczności lokalnej do działań wspierających ludzi starszych. Pracownik socjalny pracujący w Klubie, w ramach swoich zadań, podejmował współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zmierzającą do organizacji imprez na rzecz Seniorów tj. Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów, Zarządem Okręgowego Związku Działkowców, Fundacją „DOM”, Stowarzyszeniem „Klanza”, Zakładem Gerontologii Społecznej i Klinicznej AMB. Stowarzyszeniem Przyjaciół Rehabilitacji, Policealną Szkołą Nr 2 Pracowników Służb Medycznych i Społecznych, Fundacją „Ja Kobieta”, Stowarzyszeniem „50+Seniorzy XXI wieku”, Fundacją „Emeryt”.

W ramach podejmowanych działań na rzecz Seniorów zorganizowano wiele imprez na terenie miasta m.in. takie jak: „Dzień Babci i Dziadka”, „Dzień Kobiet i Czerdziestu Męczenników”, w ramach IV „Podlaskich Dni Rodziny” zorganizowano konferencję pt. „Podlasie przyjazne Seniorom”, „Dzień Matki i Dziecka”, w której wzięło udział ok. 200 osób, w miesiącu czerwcu i sierpniu zorganizowano „Letni wypoczynek dla niepełnosprawnych Seniorów”, „Pożegnanie Lata – Dzień Działkowca”, „Wojewódzki Dzień Seniora”, „Ogólnomiejski Dzień Seniora” zorganizowany po patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku.

9.4. Bezdomni

W ramach pomocy osobom bezdomnym MOPR współpracował z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób bezdomnych w zakresie zapewnienia schronienia, wyżywienia, niezbędnego ubrania oraz organizowania opieki medycznej. W 2006 roku osoby bezdomne skorzystały ze wsparcia w Noclegowni, Ogrzewalni i Domu dla Bezdomnych prowadzonych przez „Caritas”, Domu Matki i Dziecka „Nazaret”, Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat”, jadłodajni prowadzonych przez „Caritas” oraz Stowarzyszenia „Eleos”. Bezdomni otrzymywali również pomoc w formie odzieży i żywności z PCK oraz PKPS. W 2006 roku 13 bezdomnych przystąpiło do programu wychodzenia z bezdomności i za te osoby MOPR opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Ponadto w 2006r. Ośrodek udzielał pomocy w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych bezdomnym przebywającym w noclegowniach, schroniskach i ogrzewalni.

9.5. Uchodźcy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie ściśle współpracował na rzecz uchodźców z „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, ośrodkami dla uchodźców, Powiatowym Urzędem Pracy oraz ze szkołami. Współpraca dotyczyła wymiany informacji na temat poszczególnych środowisk, realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców, pomocy w znalezieniu mieszkania, pomocy w czynnościach proceduralnych dotyczących uzyskania właściwej dokumentacji, a także w uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, numeru PESEL, wsparcia rzeczowego ze strony „Caritas”. W 2006r. Ośrodek objął pomocą 32 rodziny (105 osób w rodzinach) uchodźców.

9.6. Bezrobotni

MOPR w 2006r. współpracował na rzecz osób bezrobotnych z wieloma instytucjami, organizacjami działającymi w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych tj. PUP, PCK, OHP, T-MATIC, PCK, ZETO, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia „Eleos”, Stowarzyszenie kontakt Miast Białostok – Eindhoven, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku. Ośrodek uczestniczył w charakterze partnera w realizowanych, przez powyższe instytucje oraz organizacje, programach adresowanych do osób bezrobotnych. W 2006r. MOPR skierował na szkolenia 244 osoby. Ponadto MOPR zgłosił w 2006r. 427

osób do prac społecznie użytecznych, przy czym prace społecznie użyteczne otrzymały 104 osoby. Specjaliści pracy socjalnej MOPR, w ramach zawartego porozumienia, pełnili dyżury organizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy, podczas których udzielali porad z zakresu pomocy społecznej na rzecz bezrobotnych mieszkańców miasta Białegostoku.

9.7. Niepełnosprawni

W roku 2006 w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin udzielono 283 porady socjalne, między innymi dotyczące przysługujących ulg i uprawnień oraz dostępnych form rehabilitacji i pomocy społecznej. Osoby te zostały skontaktowane ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. W ramach pracy socjalnej działały grupy wsparcia i grupy samopomocowe, z którymi współpracował oraz koordynował ich działania Zespół Pracowników Socjalnych MOPR Nr 9. Grupy te podejmują działania skierowane na usamodzielnienie osób niepełnosprawnych oraz wyprowadzanie ich z kręgu pomocy społecznej. ZPS Nr 9 włączył się do realizacji programu z firmą Biuro Projektu „Training Group”, która realizowała projekt pt. „Czas na efektywność” skierowany do osób bezrobotnych o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ruchowej, zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne poszukujące pracy. Zespół stale współpracuje z firmą T-MATIC Grupa Komputer Plus będącą organizatorem projektu „Sprawni niepełnosprawni – aktywizacja zawodowo-psychologiczna osób niepełnosprawnych na rynku pracy”, którego celem jest udzielanie wsparcia bezrobotnym osobom niepełnosprawnym w wyborze drogi zawodowej, określeniu predyspozycji oraz tożsamości zawodowej oraz z Firmą „Jard”, która prowadziła Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Zespół Pracowników Socjalnych Nr 9 posiada w swoich zasobach sprzęt rehabilitacyjny (wózki inwalidzkie, kule łokciowe, balkoniki), który udostępniany jest na podstawie umowy użyczenia. W 2006r. ze sprzętu rehabilitacyjnego skorzystało 8 osób. Zespół współdziałał z 5 grupami samopomocowymi:

- Bacieczki i Dziesięciny I – osoby z dysfunkcją narządu ruchu i upośledzeniem umysłowym,
- Osiedle Białostoczek – osoby z dysfunkcją narządu ruchu i głuchonieme,
- Osiedle Przyjaźń – dzieci z porażeniem mózgowym i osoby dorosłe z dysfunkcją narządu ruchu,
- Nowe Osiedle – osoby z dysfunkcją narządu ruchu,
- Osiedle Piasta – osoby z dysfunkcją narządu ruchu.

W grupach samopomocowych skupionych jest łącznie 43 osoby, w tym 20 dzieci.

W 2006 roku MOPR wspólnie ze Społeczną Szkołą Katolicką organizował integracyjne imprezy sportowe dla dzieci niepełnosprawnych, w których uczestniczyło każdorazowo ponad 100 dzieci zgłoszonych przez pracowników socjalnych.

9.8. Współpraca w obszarze edukacyjnym i badawczo – naukowym

W roku 2006 MOPR współpracował, w obszarze edukacyjnym i badawczo – naukowym, z uczelniami wyższymi oraz Szkołą Policealną Pracowników Służb Społecznych i Medycznych. W Ośrodku odbywały się zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe, z których skorzystało 18 osób; 9 studentów skorzystało z dokumentacji MOPR oraz przeprowadziło na terenie Ośrodka badania naukowe niezbędne do napisania prac magisterskich z zakresu pomocy społecznej. Ponadto 104 pracowników MOPR uczestniczyło w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje oraz umiejętności zawodowe. Były to szkolenie i kursy o tematyce:

- „Elastyczny Pracownik – Partnerska Rodzina”
- „Profesjonalny Pracownik Socjalny”
- „Terapia skoncentrowana na rozwiązaniach”
- „Gminne Centra Informacji – przygotowanie do obsługi osób niepełnosprawnych”
- „Seksualność osób niepełnosprawnych”
- „Praca z Klientem – Kontrakt socjalny”
- „ Kurs Języka migowego”
- „Jak rozmawiać z tymi, którzy nie chcą zmian”
- „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – Niebieska Karta”
- „Kształcenie umiejętności mediacyjnych w prewencji i pracy socjalnej”
- „Grupy wsparcia dla kadry pomocy społecznej”
- „Możliwość wykorzystania funduszy strukturalnych i ekonomii społecznej w pracy socjalnej”
- „Wakacyjny kurs komputerowy”
- „Praca z osobą bezrobotną”
- „Przemoc wobec osób starszych”
- „Praca z osobami chorymi psychicznie”.

III. Świadczenia rodzinne

Zgodnie z nowelizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych, która weszła w życie z dniem 1 września 2005r. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują rodzinom, w których dochód w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 504 zł netto lub 583 zł netto w przypadku gdy członkiem rodziny jest niepełnosprawne dziecko.

Od 1 września 2006r. zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej (a nie tak jak było dotychczas, czyli w zależności od ilości dzieci w rodzinie) i zgodnie z ustawą wynosi:

- 48 zł na dziecko w wieku do 5 roku życia,
- 64 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 68 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka (jest to świadczenie jednorazowe – 1 000 zł),
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (wysokość dodatku wynosi 400 zł),
- 3) samotnego wychowywania dziecka (podstawowa wysokość tego dodatku wynosi 170 zł na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci),
- 4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (do 31.08.06 wynosił 50 zł natomiast od 01.09.06r. jest to kwota 80 zł),
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (do 31.08.06r. na dziecko do 5 r. ż. wynosił 50 zł, od 5 do 24 r. ż. 70 zł, od 01.09.06r. – 60 zł i 80 zł),
- 6) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (do 31.08.06r. 80 zł na internat/stancję lub 40 zł na dojazd, od 01.09.06r. 90 zł i 50 zł),
- 7) rozpoczęcia roku szkolnego (do 31.08.06r. 90 zł natomiast od 01.09.06r. 100 zł).

Na skutek zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 222, poz. 1630 z 2006r.) dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje od 01.09.2006r. na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne w kl. „0”.

Od 9 lutego 2006r. rozpoczęto wypłacanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w wysokości 1 000 zł, świadczenie to przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami w ramach systemu świadczeń rodzinnych realizowane są dwa świadczenia opiekuńcze:

- 1) świadczenie pielęgnacyjne,
- 2) zasiłek pielęgnacyjny.

Na podstawie ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej osoby samotnie wychowujące dzieci, które mają zasadzone alimenty ale ich egzekucja jest bezskuteczna, zamiast dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, mogły ubiegać się o zaliczkę alimentacyjną. Zaliczka alimentacyjna adresowana jest do osoby uprawnionej do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna, jeżeli osoba:

- 1) jest wychowywana przez osobę samotnie wychowującą dziecko,
- 2) jest wychowywana przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z osobą, która przebywa w zakładzie karnym powyżej 3 miesięcy albo jest całkowicie ubezwłasnowolniona,
- 3) jest osobą uczącą się, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych.

Zaliczka alimentacyjna przysługuje:

- do 18 roku życia,
- do ukończenia 24 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej.

Zaliczka przysługuje do wysokości świadczenia alimentacyjnego, nie więcej jednak niż:

- a. w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 170 zł dla osoby uprawnionej albo 250 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- b. w przypadku gdy w rodzinie są trzy lub więcej osób uprawnionych do zaliczki - 120 zł dla osoby uprawnionej albo 170 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

w przypadku gdy dochód rodziny nie przekracza 50% kwoty 583 zł (291,50 zł netto na osobę) kwotę zaliczki zwiększa się do:

- a. w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 300 zł dla osoby uprawnionej albo 380 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- b. w przypadku gdy w rodzinie są trzy lub więcej osób uprawnionych do zaliczki - 250 zł dla osoby uprawnionej albo 300 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W 2006r. Dział Świadczeń współpracował z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w zakresie koordynacji świadczeń rodzinnych w państwach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Jednym z podstawowych celów koordynacji świadczeń rodzinnych w ramach systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich UE i EOG w stosunku do pracowników najemnych, osób pracujących na własny rachunek oraz członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie jest wymiana informacji pomiędzy właściwymi instytucjami państw członkowskich UE i EOG oraz ustalenie ustawodawstwa właściwego do przyznania i wypłaty świadczeń rodzinnych, zarówno w odniesieniu do obywateli polskich, ubiegających się o świadczenia za granicą, jak i obywateli innych krajów członkowskich UE i EOG.

Zgodnie z art. 21 ust 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych do zadań samorządu województwa należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenia rodzinne przyznane decyzją wydaną przez marszałka województwa wypłaca organ właściwy.

W ramach koordynacji Dział Świadczeń Rodzinnych otrzymał z Urzędu Marszałkowskiego do realizacji dwie decyzje.

Tabela 15. Świadczenia rodzinne wypłacone w okresie styczeń – grudzień 2006r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki 2006r. (w zł)	Wydatki w ramach koordynacji (w zł)	Ilość przyznanych świadczeń 2006r.	Ilość przyznanych świadczeń w ramach koordynacji
1.	Zasiłki rodzinne	12 537 976	986	249 078	22
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:	11 768 923	6 240	83 651	17
2.1.	urodzenia dziecka	1 323 400	1 000	1 343	1
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3 532 663	4 840	9 036	12
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	93 343	0	238	0
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	2 551 393	0	13 332	0
2.4.1.	w wysokości określonej w art. 12 ust. 3 i 4 ustawy	1 418 643	0	8 242	0
2.4.2.	w kwocie zwiększonej na podstawie art.12 ust. 5 ustawy	1 132 750	0	5 090	0
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	789 730	0	11 184	0
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	80 060	0	1 509	0
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	709 670	0	9 675	0
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	1 523 860		15 243	
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	44 790	0	752	0
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	24 380	0	290	0
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	20 410	0	462	0
2.8.	wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 909 744	400	32 523	4
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	24 306 899	7 226	332 729	39
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	5 587 176	0	37 922	0
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 568 494	0	3 753	0
6.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5)	7 155 670	0	41 675	0
7.	Razem (w.3 + w.6)	31 462 569	7 226	374 404	39
8.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 769 050	1 000	2 770	1
9.	Razem (w.7 + w.8)	34 231 619	8 226	377 174	40

Do Działu Świadczeń Rodzinnych w 2006 r. zgłosiło się 18 484 wnioskodawców ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz 2 035 o zaliczkę alimentacyjną.

W roku 2006 w Dziale Świadczeń Rodzinnych wydano:

- 17 253 decyzji przyznających zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
- 4 392 decyzji przyznających zasiłki pielęgnacyjne,
- 2 417 decyzji przyznających zaliczkę alimentacyjną,
- 1 884 decyzji na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka,
- 445 decyzji na świadczenia pielęgnacyjne.

IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej dofinansowywał w 2006r.:

- uczestnictwo osób niepełnosprawnych i opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- organizację działalności z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- rehabilitację dzieci i młodzieży,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- działalność warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 16. Zestawienie zbiorcze realizowanych zadań w 2006r.

NIEPEŁNOSPRAWNE OSOBY DOROSŁE		Liczba wniosków	Liczba zawartych umów/pozytywnie rozpatrzonych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania w zł
Bariery techniczne		73	72	111 980
Bariery w komunikowaniu się		139	130	224 241
Bariery architektoniczne		32	26	148 689
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		1 505	1 492	1 624 888
Sprzęt rehabilitacyjny – osoby niepełnosprawne		76	73	54 580
Turnusy rehabilitacyjne	Dorośli	1 146	764	444 158
	Dzieci	216	182	201 674
Sport, kultura, rekreacja i turystyka		26	25	85 783
Warsztaty terapii zajęciowej		117 uczestników		1 569 365
		3 231	2 764	
suma:				4 465 358

REHABILITACJA DZIECI I MŁODZIEŻY		Liczba wniosków	Liczba zawartych umów/pozytywnie rozpatrzonych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania w zł
Bariery techniczne		5	3	10 483
Bariery w komunikowaniu się		41	41	109 156
Bariery architektoniczne		6	6	42 281
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		230	229	201 254
Sprzęt rehabilitacyjny – osoby niepełnosprawne		40	40	49 142
Sport, kultura, rekreacja i turystyka		7	7	5 594
		329	326	
suma:				417 910
ŁĄCZNIE:		3 542*	3 090	4 883 268

* nie dotyczy uczestników WTZ

Tabela 17. Liczba złożonych wniosków oraz kwota środków finansowych z PFRON, wydatkowana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2003 – 2006

	2003r.		2004r.		2005r.		2006r.	
	Liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota
Dorosłe osoby niepełnosprawne	1948	3 078 255	1983	3 140 847	2855	3 895 828	3213	4 465 358
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	299	483 865	300	482 604	325	459 799	329	417 910
OGÓLEM:	2 247	3 562 120	2 283	3 623 451	3 180	4 355 627	3 542	4 883 268

Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych korzystających z dofinansowania PFRON w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

NAZWA ORGANIZACJI	Kwota wypłaconego dofinansowania
Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem	3 280,00
Klub Sportu i Turystyki Niewidzących i Słabowidzących	17 184,00
Uniwersytet Trzeciego Wieku	20 085,00
Klub Amazonki	9 595,00
Polski Związek Głuchych	17 833,94
Polski Związek Niewidomych	7 194,90
Stowarzysz. Samopomocowe Rady Seniorów Dz. Antoniuk	16 204,29
RAZEM:	91 377,13

Tabela 19. Warsztaty Terapii Zajęciowej – 2006r.

Nazwa jednostki prowadzącej WTZ	Liczba uczestników	Kwota dofinansowania wypłaconego przez MOPR	Budżet	Kwota niewykorzystanych środków
AC WSC Sp. z o.o., ul. Pogodna 4	35	469 485,00	469 490,00	5,00
SNB, ul. Kraszewskiego 26/2	22	295 095,00	295 108,00	13,00
RESTA Sp. z o.o., ul. 27 Lipca 26	30	402 385,00	402 420,00	35,00
P.W. „JARD”, ul. Transportowa 4	30	402 400,00	402 420,00	20,00
SUMA:	117	1 569 365,00	1 569 438,00	73,00

V. Podsumowanie

MOPR w 2006 roku podejmował różnorodne inicjatywy mobilizujące podopiecznych do aktywnego uczestnictwa w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. W powyższe działania wpisuje się współpraca z organizacjami oraz instytucjami w zakresie szkolenia zawodowego młodych bezrobotnych, jak również stałe motywowanie osób bezrobotnych do większej aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia. W 2006 roku ze szkoleń, mających na celu aktywizację zawodową, skorzystało 244 podopiecznych MOPR. Ponadto 104 osoby otrzymały zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych.

Podobnie, jak w poprzednich latach, również w 2006 roku w celu pełnego zaspokojenia potrzeb socjalnych i realizacji ustawowych zadań, MOPR mógł liczyć na współpracę i zaangażowanie różnych instytucji, organizacji pozarządowych, szkół, Kościoła Katolickiego i innych kościołów oraz władz lokalnych. Pracownicy socjalni współpracowali z działającymi w mieście instytucjami i organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy.

Zintegrowana pomoc wszystkich sił działających w środowisku lokalnym na rzecz osób najbardziej potrzebujących przyczynia się do zwiększenia efektywności pomocy społecznej.

Pracownicy MOPR ramach poradnictwa specjalistycznego udzielili 2 240 osobom porad prawnych, psychologicznych oraz rodzinnych.

W 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kontynuował realizację Programu na rzecz społeczności romskiej pt. „Szansa. Edukacja i Integracja Romów” z podziałem na poszczególne obszary tj.: edukacja, oświata i wychowanie, poprawa warunków bytowych, profilaktyka i zdrowie jamy ustnej oraz kultura, ochrona dziedzictwa narodowego. Natomiast w Ośrodku Interwencji Kryzysowej kontynuowano Program „Ku Normalności” skierowany do kobiet i dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.

Ośrodek systematycznie współpracował ze szkołami w zakresie zapewnienia dzieciom i młodzieży posiłku oraz wyposażenia w przybory szkolne i podręczniki. W 2006 roku z posiłków w szkołach skorzystało 3 616 dzieci.

Na przełomie maja i czerwca 2006r. Ośrodek brał czynny udział w IV Podlaskich Dniach Rodziny, podczas których promował ideę zastępczego rodzicielstwa. W trakcie imprezy prowadzony był punkt informacyjno – doradczy, oraz zorganizowano rodzinom zastępczym warsztaty wspierające – wzmacniające w opiece nad dziećmi. Z inicjatywy MOPR rodziny zastępcze po raz kolejny wyjechały do ośrodka wczasowego w Jastarni prowadzonego przez Stowarzyszenie „Droga” na wypoczynek wakacyjny uwzględniający terapię dzieci i rodzin. Na wypoczynek wyjechało 30 rodzin zastępczych razem z dziećmi oraz 2 rodziców biologicznych dzieci będących w rodzinach zastępczych.

W październiku 2006 roku Ośrodek obchodził 10-lecie powstania Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Uroczystość obchodów została przygotowana przez pracowników oraz podopiecznych ŚDS. Część artystyczną przygotowano w klimacie cygańskim, w którą zaangażowano wszystkich domowników ŚDS.

Wg stanu na dzień 31.12.2006r. zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizowało 298 pracowników, w tym: w Dziale Świadczeń Rodzinnych – 34 pracowników, Środowiskowym Domu Samopomocy – 17 pracowników oraz Ośrodku Interwencji Kryzysowej – 22 pracowników. W roku 2006 MOPR zatrudnił 40 osób w ramach robót publicznych oraz 31 absolwentom zapewnił możliwość odbycia stażu dla bezrobotnej młodzieży.